Антична история

Анти́чност е период от древната история на Средиземноморието, обхващащ приблизително времето от VIII век пр. Хр. до VI век сл. Хр.

През тази епоха били положени основите на големи постижения във всяка една област на човешкия живот – строителство, архитектура, търговия, занаяти, бит и култура.

Разнообразните постижения на елинския свят били наследени от Рим, който ги използвал, но и издигнал на нова по-висока степен.

Античността се цени заради своето богато съдържание, както и за продължителното благотворно въздействие върху следващите епохи.

Месопотамия (от гръцки: Μεσοποταμία – „междуречие“), също Двуречие или Междуречие, се наричат земите, разположени между реките Тигър и Ефрат. На север граничи с планините на Армения, на юг достига Персийския залив. На запад граничи със Сирийската степ, а на изток – с планинските възвишения на Западен Иран. В тези земи благодарение на разливите на Тигър и особено на Ефрат, подобно на тези на Нил в Египет, възникват едни от най-древните цивилизации като Шумер, Акад и Асирия, а в началото на II-то хилядолетие пр. Хр. започнало обединение на почти цялата област около град Вавилон.

Древен Египет е антична цивилизация в източната част на Северна Африка, по долното течение на река Нил на територията на днешната държава Египет.

Египетската цивилизация възниква около 3150 година пр.н.е. с политическото обединение на Горен и Долен Египет при първия фараон. Историята на Древен Египет се разделя на поредица от устойчиви царства, разделени от периоди на относителна нестабилност, наричани преходни периоди – Старото царство през ранната бронзова епоха, Средното царство

през средната бронзова епоха и Новото царство през късната бронзова епоха. Египет достига апогея на своето могъщество при Новото царство, при управлението на XIX и XX династия, след което навлиза в период на бавен упадък. През последните столетия на

Античността страната попада под властта на няколко последователни външни сили, а през 31 година пр. н. е. властта на фараоните е премахната и Египет става провинция на Римската република.

Успехът на древноегипетската цивилизация се дължи в значителна степен на нейната способност да се приспособи към условията в долината на река Нил. Прогнозируемите наводнения и контролираното напояване на плодородната долина създават излишък от земеделска продукция, който подхранва общественото развитие и културата. С тези излишни ресурси администрацията финансира експлоатацията на подземните богатства на долината и окръжаващите я пустинни области, ранното развитие на самостоятелна писменост, организацията на обществени строителни и селскостопански проекти, търговията със съседните области и армията. Тези дейности се организират от бюрократична система от елитни писари, религиозни водачи и администратори под контрола на фараона, който осигурява сътрудничеството и единството на народа, като се използва сложна система от религиозни вярвания.

Сред множеството постижения на древните египтяни са минни, геодезически и строителни техники, които позволяват изграждането на монументални пирамиди, храмове и обелиски, една от първите математически системи, практична и ефективна медицина, напоителни системи и селскостопански технологии, първите известни днес кораби, технологии за производство на фаянс и стъкло, нови литературни форми и най-старият известен мирен договор. Древен Египет оставя трайно наследство. Неговите изкуство и архитектура оказват влияние върху по-късните цивилизации, а древноегипетски антики са пренесени в отдалечени части на света. Монументалните останки от Древен Египет вдъхновяват въображението на пътешественици и писатели в продължение на векове. В по-ново време появилото се уважение към древността и разкопките стават основа на научното изследване на древноегипетската цивилизация и на по-висока оценка нейното културно наследство.

Древна Гърция е наименованието за някои области по бреговете на античното Средиземноморие и навътре в континента, които са били обитавани от население, което е говорело някаква разновидност на старогръцки език и е живяло със съзнание за елинистичност. Старогръцкият, както и латинският, са класически езици. Древните гърци обитавали не само територията на днешна Гърция, но също така – малоазийското крайбрежие на Егейско море (в днешна Турция), о-в Кипър, о-в Сицилия и южните части

на Апенинския полуостров, както и бреговете на Средиземно и Черно море. Древногръцки колонии по западното черноморско крайбрежие, в днешните български територии, са Аполония Понтика – днешен Созопол, Месембрия – днешен Несебър, Одесос – днешна Варна и др. Древните гърци не винаги поддържали добри съседски отношения с траките, както и с останалите народи, с които съжителствали, тъй като техните колонии представлявали търговски центрове, а не военни постове.

Дори и днес гърците наричат държавата си Елада, а себе си елини. Древна Гърция се разглежда от мнозинството историци като основополагаща култура на западната цивилизация, родина на демокрацията, западната философия, основните принципи на архитектурата, скулптурата, математиката, поезията и Олимпийските игри.

Късна античност: IV–VI в. Това е период от античността, определена като отбранителна и укрепителна във връзка с „варварските нашествия". Строени били мощни крепости и отбранителни съоръжения. Градовете били укрепвани с крепостни стени. Строели се нови пътища от здрава каменна настилка, с цел по-бързото придвижване на римската войска.

Антични цивилизации

По време на нея се развили две големи цивилизации – елинистическата и римската, постиженията на които са залегнали в основата на европейската култура.

В основата на елинистическата цивилизация са развитието и постиженията на древна Гърция или още Елада, откъдето и името ѝ – елинистическа.

Велико Търново в периода на античността

Велико Търново има повече от 6000-летна история, като първите свидетелства за живот са от 4000 г. пр. Хр. и са намерени в местността Качица. На хълма Трапезица и в подножието му са открити останки от тракийски и др. древни племена.

Поселения на траките (XIII в. пр. Хр. - IV в.)

Древногръцкият историк Херодот описва, че през този период в района са господствали тракийските племена кробизи и уздицензи. Според археолозите най-старото и най-дълго съществувало селище на хълма Царевец е на тракийското племе кробизи. Траките се заселили тук към края на бронзовата епоха през XIII в. пр. Хр. и са просъществували до средата на IV в. В подкрепа на това са откритите останки от полувкопани жилищни землянки, многото фрагменти от глинени съдове, оръдия на труда, оръжия, битови предмети и накити, както и фрагменти от амфори от остров Родос, чернофирнисова керамика от IV-III в. пр. Хр., сребърните монети на владетелите Филип II Македонът и сина му Александър Велики, доказващи търговския обмен на селището с гръцките колонии. Фрагменти от ранножелязна керамика са намерени по централната част на хълма Царевец,

по южната част на западния и южния му склон. Археологическите проучвания показват, че тракийското селище на Царевец било значителен и важен икономически център в централна Северна България. Няма данни да е укрепявано допълнително, освен с природната даденост на хълма от естествени и недостъпни скали.

Следи от тракийски поселения са открити също на хълмовете Момина крепост и Трапезица и по поречието на Янтра, при църквите "Св. Димитър", "Св. Св. Петър и Павел" и "Св. четиридесет мъченици". Интерес представляват разкритите тук полувкопани жилища, с надземните стени от дървени колове и пръти, измазани с жълта глина, с двускатни покриви, трамбовани глинени подове и леко повдигнати огнища в план с кръгла или подковообразна форма и куполен свод.

Градът в границите на Римската империя (IV-V в.)

Към средата на IV в. на хълмовете Царевец и Момина крепост се заселили готи – ариани водени от епископ Вулфила. Тук те издигнали първите по-значителни римски, каменни постройки. При направените разкопки около техните жилища са открити римски монети и глинени съдове от IV в. На хълма Момина крепост са намерени части от военни укрепителни постове и крепост, служещи за охрана на второстепенния римски път, който използвал трасето на стар тракийски, който идвал от Дунав през Хемус за Тракия и Константинопол и преминавал през местността Ксилифор. При разкопки на западната крепостна стена на Царевец е разкрита също римска лакова керамика от втората половина на IV в.

За останки от римско време, запазени по хълмовете на Търново, споменава в своите бележки католическият архиепископ Петър Богдан Бакшич посетил града в 1640 г. В друг документ, като картата на Николас Сансон, заедно с римския град Никополис ад Иструм на река Янтра е отразена и втора крепост – войскови лагер, вероятно тази на хълма Момина крепост или на Царевец.

Археологически останки от римски вили, храмове, селища, занаятчийски центрове, пътища и некрополи са открити на много места около селищата в района. Източно от с. Присово в местността Джахова могила е проучена извънградска римска къща – вила Рустика, близо до с. Хотница са открити антична работилница за керамика, каменоделна и могила, а в околностите на гр. Дебелец, с. Леденик, с. Емен, с. Русаля, гр. Г. Оряховица се намират останки от крепости и антични селища. Малко по-далеч, западно от гр. Павликени са разкрити също керамичен център и вила

Рустика.

Само на 18 км северно от Велико Търново се намира забележителният римски град Никополис ад Иструм (в превод от латински – град на победата при Дунав) основан в 102 г. от император Траян в чест на победата му над даките. Той е един от най-големите римски градове в днешните български земи, застроен на 27 хектара и на римски кръстопът от Одесос и Марцианополис за Мелта и от Нове за Августа Траяна. Просъществувал е до началото на VII в., когато е разрушен от авари и славяни.

Античният град Нове е римски легионен лагер на брега на река Дунав, близо до град Свищов, област Велико Търново. Отстои на 4 км източно от Свищов, на 87 северозападно от Велико Търново и приблизително на 239 североизточно от столицата София.

Лагерът е бил основан през 45 г. сл. Хр. по заповед на римския император Клавдий и, както голяма част от обиталищата на наша територия, е разположен върху по-ранно тракийско селище.

Източници:

https://bg.wikipedia.org
https://www.veliko-tarnovo.bg/bg/gradat/istoriya-na-veliko-tarnovo/antichnost/
https://www.mirela.bg
https://cartograf.wordpress.com

Материала подготвиха: Десислава Димитрова и Десислава Бейска
Провери и допълни: Диляна Гаджева